

Chống tham nhũng trong xây dựng

TÂM ANH

*Quan liêm là phúc nước nhà
Quan tham là họa của nhà của dân.*

Việc chống tham nhũng từ thời xa xưa đã được cha ông ta chú trọng và được coi là một trong những quốc sách để dựng và giữ nước. Những đạo luật từ xa xưa, những tấm gương của cha ông thuở nào về chống tham nhũng đến nay vẫn còn nguyên giá trị.

Tang vật 40 lượng bị chém

Tham nhũng luôn là mối họa lớn với dân, với nước, ảnh hưởng tới sự tồn vong của dân tộc. Cụ Trạng Trình - Nguyễn Bình Khiêm, coi tham nhũng như là một loại chuột nguy hiểm, chuyên đục khoét của dân, của nước. Cụ Lê Quý Đôn coi tham nhũng là một trong bốn nguyên nhân mất nước. Chủ tịch Hồ Chí Minh coi tham nhũng là thứ giặc nội xâm, cũng nguy hiểm không kém gì giặc ngoại xâm.

Các triều đại phong kiến đều thấy được sự hiểm nguy của tham nhũng, nên đã có nhiều biện pháp chống tham nhũng.

Nhà nước có các điều luật rất nghiêm khắc như điều 392 Bộ Hoàng Việt luật lệ quy định: "Người nào dùng các thủ đoạn biển thủ, lấy trộm tiền lương, vật tư ở kho, cũng như mạo phá vật liệu đem về nhà. Nếu tang vật lên đến 40 lượng thì bị chém".

Người phụ trách việc xây dựng, trong quy định nhà nước không được lợi dụng quyền để mượn vật tư, tiền

công dù rất nhỏ, nếu bị phát giác sẽ bị quy tội nặng. Thự Hữu thị lang Bộ Công Lê Bá Tỷ lợi dụng chức tước mượn riêng tiền công bị phát hiện, vua Minh Mạng đã ra lệnh cách chức, đeo gông nặng một tháng trên công trường để lĩnh và thợ biết. Sau khi hết hạn phạt đánh một trăm trượng, bắt làm lính Tả hộ.

Những trường hợp các quan cậy thế hoặc dùng các sức ép để buộc người khác cho mình mượn hàng hoá, vật tư, tiền công thì tùy theo tang vật để xử phạt: Nếu nhẹ thì mỗi thứ hàng hoá phạt 100 trượng, bị lưu 3000 dặm, thu hồi hết tang vật, nếu nặng thì tử hình.

Tuy nhiên, cũng có trường hợp tuy tang vật ít nhưng do tính chất và hành vi nghiêm trọng thì cũng có thể tăng các tình tiết để xử nặng như vụ quan Trần Công Trung, thủ kho ở Kinh Thành năm Minh Mạng thứ 7 (1826) có hành động sách nhiễu, đòi hối lộ bị người khác tố cáo, qua thanh tra đã làm rõ, vua Minh Mạng đã

huấn dụ: "Dầu rằng tang vật chẳng qua 10 lạng mà thôi, nhưng pháp luật cốt để tru diệt lòng dân, bằng nay tha một mạng nó, thời những kẻ coi thường pháp luật sau này, giết sao xuể được, sai chém đầu ở chợ phía Đông".

Khi xây đắp thành lũy, đê đê, nếu chủ mưu làm vượt dự toán, người duyệt kế hoạch mà dung túng với người làm dự toán, che giấu cho nhau để khi công trình chi tiêu ít mà khai khống lên nhiều nhằm lấy các khoản tiền, vật hạng thì phải xử nặng, nếu số lượng vật tư, tiền bạc lớn thì bị chém đầu. Đối với việc lợi dụng thiên tai, dịch họa để chiếm đoạt vật tư, nếu quan phụ trách xây dựng, các giám lâm chủ thủ "Thường ngày có những móc lấy, lừa dối mượn hàng hoá, tự ý xuất nhập, nhân cơ hội nước lửa, giặc trộm này mà làm vẩn bản phao là mất trộm... và trừ bớt thay vẩn đơn,

*Xây dựng là một trong những lĩnh vực dễ xây ra tham nhũng.
(Ảnh chỉ mang tính chất minh họa)*

sổ sách, thân báo lên đối gạt quan với ý đồ khôi tội gốc. Tất cả đều xử nặng như tội thủ tự ăn trộm. Đồng liêu biết mà không tố cáo thì mắc tội như phạm nhân".

Hoàng Việt luật lệ cũng quy định: "Những người khi nhận được dứt lốt thì tính theo tang vật mà xử tội, tội chưa phát giác mà biết tự thú thì miễn buộc tội, tất cả các tang vật phải nộp lại cho nhà nước".

Ở từng trường hợp cụ thể, người giữ tài sản nhà nước phải có trách nhiệm giữ gìn của cải được giao. Năm Gia Long thứ 5 (1806) nhà vua quy định các chủ kho phải chịu trách nhiệm đề xuất các biện pháp quản lý bảo vệ. Nếu người coi kho và người bảo vệ biết được hành vi và thủ đoạn người lấy trộm và tố cáo thì được miễn tội. Nếu người bên ngoài phát hiện quả tang hành vi thì được thưởng gấp 10 lần số tang vật. Nếu chủ kho và lính bắt được quả tang thì thưởng gấp 5 lần.

Cách làm này thật sự là một bài học mà thế hệ ngày nay cần tiếp thu, vận dụng trong tính toán hiệu quả đầu tư, tránh sự lãng phí về nhân lực, vật lực, cũng như chất lượng thời gian bảo hành công trình, đặc biệt là hạn chế những tham nhũng, trên lĩnh vực xây dựng. Tuy nhiên, vấn đề không phải áp dụng một cách máy móc những kinh nghiệm sẵn có, mà điều cần thiết là phải chọn lựa những yếu tố hợp lý của người xưa để kế thừa, vận dụng nhằm mang lại hiệu quả nhất.

Bộ luật trên đây cũng quy định: Những người phạm tội lúc trẻ, sau khi già về hưu mới phát hiện ra vụ việc, thì vẫn phải chịu trách nhiệm với

Tiêu cực trong xây dựng gần đây có liên quan đến Đại lộ Đông Tây

hình thức luận tội như lúc trẻ, lúc dương chức. Nếu tuổi già và bệnh yếu thì có thể chiếu cố thay bằng trưng thu các loại tài sản nộp thuế.

Về tội hối lộ, người hối lộ và người nhận hối lộ, cả hai đều thuộc nhóm tội nặng cần nghiêm trị, người nhận hối lộ, khi xử phạt phải nặng hơn đi hối lộ.

Làm gì để chống tham nhũng trong xây dựng hiện nay?

Nhằm từng bước ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng tham nhũng trong lĩnh vực xây dựng, qua kinh nghiệm người xưa có thể rút ra các điểm sau:

- Xây dựng một cơ chế quản lý nhà nước chặt chẽ về quy trình thủ tục xây dựng, hoàn thiện hệ thống pháp quy, tránh tình trạng chông chéo, không đồng bộ của các loại văn bản. Khi vụ việc xảy ra phải tập trung làm dứt điểm, đúng quy trình của luật, tránh tình trạng "đánh trống bỏ dùi" hoặc "xử lý nội bộ". Cần tổ chức và giao trách nhiệm cho một cơ quan đủ thực quyền giám sát, theo dõi và xử lý nghiêm minh hành vi tham nhũng (bất kỳ người đó ở chức vụ nào), như

một số quốc gia đang áp dụng.

- Công khai các nguồn đầu tư, có cơ chế cụ thể, minh bạch trong phân bổ vốn, tránh trình trạng "chạy vốn", "xin cho", "mạnh ai nấy xin", "giúp đỡ"... Tiến hành đấu thầu cạnh tranh và công bằng cho các thành phần như một số quốc gia đã làm, tránh hiện tượng đấu

thầu dạng "quân xanh", "quân đỏ" phần trúng thầu luôn thuộc về cá nhân hoặc cơ quan "cùng hội cùng thuyền" với mình đục khoét tài sản nhà nước.

- Làm đúng cơ chế công khai thông tin một cách thực chất chứ không phải hô hào, để người dân giám sát đối với các cơ quan nhà nước, nhất là các dự án xây dựng, việc mua sắm, quản lý tài sản công, cấp phát vốn... Từ thông tin nắm được, mọi người được quyền chất vấn, yêu cầu và được cơ quan có trách nhiệm trả lời. Bởi vì, hiện nay hầu hết các vụ việc tiêu cực thường do người trung thực hoặc báo chí phanh phui, còn nội bộ cơ quan, hoặc thanh tra rất ít khi phát hiện được.

- Bộ máy thanh tra, kiểm tra, giám sát phải sâu về chuyên môn, phải chịu trách nhiệm đối với công việc đã làm (giống như dưới triều Nguyễn, trong quá trình tiến hành tra xét không tìm ra hoặc bỏ qua vụ việc, nếu lần sau bị phát hiện ra thì quy tội đột thanh tra trước ngang tội như kẻ tham nhũng)

- Có cơ chế khuyến khích, động viên người tố cáo đúng, đây là việc làm cần thiết và phải có sự hợp lực bảo vệ, để họ không bị trù dập, ngăn chặn mọi yếu tố trả thù của kẻ tham nhũng và vây cánh.

- Làm tốt công tác cán bộ, việc tuyển dụng, bổ nhiệm phải thực hiện đúng quy định, tránh tình trạng có đặt ra quy chế nhưng không thực hiện hoặc kiểu chọn những người thuộc cánh hẩu, yếu chuyên môn, kém phẩm chất, hay nịnh nọt, dễ sai khiến, dễ làm lợi cho mình. Phải đặt nguyên tắc người có chức vụ khi đề bạt phải vì yêu cầu của công việc, vì cái chung. Đối mới các khâu công tác nhân sự,

đây là mong mỏi của xã hội và phù hợp với xu thế của thời đại, nhằm ngăn chặn tình trạng chạy mức, chạy quyền.

Trong xã hội mà nền pháp chế được kiên toàn, con người dựa vào pháp luật là một thứ vũ khí mạnh mẽ để bảo hộ mình, thì người làm quan khó lòng để thực hiện hành vi tham nhũng trót lọt.

Lật giở từng trang sử cũ, thế mới hay câu nói "ôn cố tri tân" của cổ nhân. Chuyện về tham nhũng và chống tham nhũng của người xưa nhưng vẫn nóng hổi tinh thời sự trong cuộc đấu tranh ngăn chặn và đẩy lùi tham nhũng của đất nước ta ngày hôm nay. ■

QUYỀN LỰC **đôi trọng** QUYỀN LỰC THAM VỌNG **đôi trọng** THAM VỌNG

Trong điều kiện hiện nay của nhà nước Việt Nam chúng ta, nhất là sau những vụ tham nhũng lớn đã và đang được phanh phui, chúng ta đều nhận ra những khiếm khuyết trong tổ chức và hoạt động của nhà nước, nhất là trong quản lý nhà nước về kinh tế, quản lý vốn đầu tư. Nhiều người đã lên tiếng yêu cầu, muốn xây dựng một nhà nước pháp quyền ở nước ta thì hiện nay phải nhấn mạnh đến tiêu chí chống tham nhũng, xây dựng một nhà nước không dung túng tham nhũng. Nhưng làm thế nào để chống được tham nhũng và các tệ nạn khác lại đang là

NGUYỄN ĐĂNG

một trong những vấn đề lớn của Đảng và nhà nước ta hiện nay. Đã có nhiều hiến kế của toàn dân cho Đảng và nhà nước về các giải pháp cho vấn đề này.

Muốn chống tham nhũng trong bộ máy quản lý nhà nước, thì phải tiêm vaccin cho cơ thể nhà nước.

Nhà nước cũng như cơ thể con người. Khi xây dựng học thuyết phân quyền, các tác giả của học thuyết này đã coi nhà nước là một thực thể giống như cơ thể con người. Cũng có bộ phận ra quyết định và có bộ phận thực thi quyết định. Tham nhũng của nhà nước